

Милош Црњански

МАСКА

Поетична комедија

КОМЕДИЈАНТИ:

ГЕНЕРАЛИЦА, аристократкиња из Рима, и

ГЛУМИЦА носе исто одело, сасвим су сличне. Једна је сасвим млада,
друга вене. Осим физиономије све је исто, чак и коса

ЧЕЗАРЕ, нећак генераличин, мажен „Vébé", морнарски часник

БРАНКО РАДИЧЕВИЋ, лекар

РАЈАЧИЋ, патријарх Срба

БАРОН БАХ, министар, аустријски

БАРОН ШАЛЕР, из Дубровника, Аустријанац

НАКО, богаташ сентмиклушки

ДАНИЧИЋ, филолог

СТАНКОВИЋ, музичар

СТРАТИМИРОВИЋ, заповедник 1848-49.

ПЕЛАГИЈА ВОИНОВИЋ, тетка Чезарова по матери

ЈЕДАН ГЕНЕРАЛ

ЈЕДНА БАРОНЕСА

ГОСПОДА, ОФИЦИРИ, ДАМЕ, НЕКЕ МАСКЕ, СЛУГЕ

Милош Црњански
МАСКА

Поетична комедија

КОМЕДИЈАНТИ:

ГЕНЕРАЛИЦА, аристократкиња из Рима, и
ГЛУМИЦА носе исто одело, сасвим су сличне. Једна је сасвим
млада, друга вене. Осим физиономије све је исто, чак и коса
ЧЕЗАРЕ, нећак генераличин, мажен „Bébé", морнарски часник
БРАНКО РАДИЧЕВИЋ, лекар
РАЈАЧИЋ, патријарх Срба
БАРОН БАХ, министар, аустријски
БАРОН ШАЛЕР, из Дубровника, Аустријанац
НАКО, богаташ сентмиклушки
ДАНИЧИЋ, филолог
СТАНКОВИЋ, музичар
СТРАТИМИРОВИЋ, заповедник 1848-49.
ПЕЛАГИЈА ВОИНОВИЋ, тетка Чезарова по матери
ЈЕДАН ГЕНЕРАЛ
ЈЕДНА БАРОНЕСА
ГОСПОДА, ОФИЦИРИ, ДАМЕ, НЕКЕ МАСКЕ, СЛУГЕ

ПИСМО ДРАМАТУРГУ И РАВНАТЕЉУ

Салон генераличин увече, око 6 сати, у Бечу, пред пепељаву
среду

1851.

Према гледаоцу грдни прозори. Назире се Виен у снегу. Белведере.

Карлскирхе. Пале Шварценберг.

Лево, сасвим напред, врата у библиотеку.

Десно стаклени антре, кроз који се види сала „за игру“, пуна парова.

Салон у стилу „Louis quinze“, али има пуно ствари по фантастичној вољи генераличиној.

Лево грдно огледало, један отоман тако пун свиле и јастука, као да

је из „Хиљаду и једне ноћи“ пао у тај салон, тако мавријски плав, као да је украден из Алхамбре. На њему се могу двоје сакрити, толико је за њим цвећа, да се нико не види.

У среди грдан Графов клавир.

Десно узвишење, „кут“ један, пун шампањца и наргила и сточића за картање.

Салон је пун великих далматинских ћупа с модрим јоргованом.

На зидовима дубокозелене тапете, под застрт црним сомотом, на

којем су извезене жуте, златне руже.

У ћошку лево један костур, обучен у бело свилено одело пјероа, са

црвеним китицама.

Салон није велик.

Друштво је пуно смеха, фриволности и трулости после револуције.

„Toute Vienne.“ Сви говоре фразе, сви се журе, да сплеткаре, да питају, да говоре, да блистају. Сви су мало пијани, неки скидају маску, па је опет стављају.

Даме су витке, полуголе, страсне, воле само себе. Мушки су одушевљени, лакога карактера, нервозни. Генерали и официри нису

надути и смешни као на сликама из онога доба, него тужни и

уморни.

Н а к о је у магнатској „маџарској“ одори. Б р а н к о сав у црном, али нема сувише дугу косу и лепши је но у Карловцима.

Р а ј а ч и ћ

је, или хоће да се покаже, „човек од света“.

Г е н е р а л и ц а није хистерична, она је жива; није један експеримент. Лепа је чудно, румене (не риђе) косе.

Кринолин није био чудовиште, но мио и свеж особито под дојкама, које су им увек полуголе — и око паса. Руке су голе.

Много тешког

накита, лепеза, цвећа. Фризуре су на „гроздове“, рамена, плећа гола. Употребљавају радо парфем и весело носе своја, на дан трипут окупана, псетанца у руци.

Грдни канделабри.

Друштво је немирно, долази, одлази, нико не зна откуд, куда.

Само

је слуга учтив, нем. Не клања се ником.

Господа са титулама носе зелене фракове, брада значи већ демократију.

Господа шмркају бурмут, особито старији.

Даме с чистим профилем носе се „à la grecque“ и сасвим „directoir“.

Не стиде се да пију, а ни онога што кажу, још мање оног што прећуте.

Б а р о н Ш а л е р је прави денди. Његов и Наков монокл је ексцентричан.

Не смеју се по налогу равнатеља и не бризну у плач, кад неко разбије чашу на позорници. — Сви су раскалашни, сви говоре у неред и не чекају да други доврши.

А Срби се у салону понашају као и други.

Завеса се не диже, но одјури горе.

Задаћа глумаца личи на задаћу онога ко седне за клавир и свира

Шопена или Рахмањинова.

ГЛУМИЦА И ЧЕЗАРЕ

(Amoroso)

ГЛУМИЦА: Снег. Све је од снега.

Ничега се не сећам из мога живота радо, само њега.

(Тајац)

Ћутите. Ох, да, ви мислите, све је тако младо

као ви. Сваки дан мислим: умрећете, ако наставите овако.

Bébé. Дете.

Зар ме баш толико волите? Ћутите.

Гле'те, како веје... а све ће проћи.

Досадни сте. Никад се не смејете...

ЧЕЗАРЕ: Не умам.

ГЛУМИЦА: Вечерас ће и цар доћи.

Слушајте, овом мора једном бити крај.

Добро. Један пољубац. Но. Један загрљај.

Али што ви иштете: не могу, не могу.

Година дана, ево. Стан'те. Имам лепу ногу?

(Смеје се)

ЧЕЗАРЕ: Крај?

ГЛУМИЦА: Да. Не могу више да вас гледам.

То је већ лудост, не љубав. Не дам.

Што ме волите? Тако сам мирно, тако добро живела, док вас нисам знала.

(Тихо) Ја сам Бахова. Али додирн'о

ме није месец дана. Ја сам га исмејала.

Мени је досадно. Љубав? Ја сам жудна

нечег етеричног, платонског, можда сам жудна

среће, али мрзим љубав и страст.

ЧЕЗАРЕ: Како каже Бранко? Умрети рано, то није несретно, нит' је гадио, не, то је баш част.

ГЛУМИЦА: Заљубите се у баронесу. Има лепши стас.

ЧЕЗАРЕ: Крај? Убићу вас.

ГЛУМИЦА: Bébé... стан'те...

ЧЕЗАРЕ: Не бојте се...

ГЛУМИЦА: Молим чашу...

Дајте ми једну пишкоту...

Зар вам не би било жао за тетку сироту?

ЧЕЗАРЕ: Чујете л', снег се топи? Ох, ја знам, много шта о вама знам.

ГЛУМИЦА: Хоћете л' мало шартреза да вам дам?

Ви сте смешни. Други? Да. Али ви не.

Баш зато, јер ме тако страшно волите.

Ви сте дете. То не разумете?

ЧЕЗАРЕ: Чуј. Последњи пут. Убићу те.

Вечерас, кад ови оду, чекаћу те доле.

А после, ма шта било, неће да ме боли.

Не идите још, останите, молим.

Озепћеш ту са раменима голим.

Са тебе пада нека магла, што умара, пуна парфема; нагла.

Дај ми једанпут те твоје руке, те твоје слатке, бестидне руке,
што угуше смех, удаве јауке, дај... те твоје дивне, бестидне руке.

(Хоће да је грли.)

ГЛУМИЦА: Bébé. Vous-êtes foux... Kind...

Jemand kann kommen... geh'n Sie g'schwind.

ЧЕЗАРЕ: Ти имаш неку светлост посред плећа, неку снажну светлост посред плећа.

Тога ми је жао. Хоћу да полудим.

У мојој глави играју у колу лудом

жеље и клетве и молитве...

Бацају ти ружа и злата на бину...?

Ја ћу те крвљу својом обасути.

ГЛУМИЦА: Ћути... иде неко... ћути.

ЧЕЗАРЕ: Смилуј се... немам више части, ни стида, ја ћу пасти,
пасти

ту пред тебе...

(Хоће да је грли)

ГЛУМИЦА: Vébé... Vébé...

(Генералица, после ње и други; међу њима и неке маске
долазе, одлазе, мало афектованом веселошћу, сви брбљају)

ГЕНЕРАЛИЦА: Кнез је ту... и патријарх... ужасно.

(Чезару) Треба да се обучеш... биће касно.

Ах, Чезаре. Досадан си ми већ са тим лицем.

Молим те, Мими, ово више није amour, ово је грозно... зашто
баш ја да ово гледам?

ГЛУМИЦА: Обећао ми је... Жени се...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ах!? То ја не дам.

Никога немам, само њега, на целом свету никог, само њега.

Сутра ћемо у лов... у Крицендорф... биће снега.

ГЛУМИЦА: Мораће да му се досади.

ГЕНЕРАЛИЦА: Сувише сте још млади.

Зар може да се досади што неком, ко је издржао три године у
руској флоти?

Шта ћемо пре бала?... Већ су досадни „Хугеноти“

Хтео је у Француску. Тамо на северу далеком

плакала сам за Паризом. Нађох га боног.

Од детињства тако без оца, без мајке.

Свему је томе мој муж крив. Сред оног

чудног света у снегу плакала сам цео дан

А он? Пољубио ми руку... Испочетка

гледао ме чудно... стара тетка.

Али он је диван дечко... нико није чист, тако светао карактер...
ein Idealist.

Но немој да се срдиш, Vébé...
никог, никог не волим тако као тебе.

ГЛУМИЦА: Обећајте ми, да ћете сутра доћи
Бићу Федра. Тоалете ми изнаказише.
Anschiitz је безобразан. Ти ми фалиш.
Бићу нервозна без тебе. Само ти знаш
да ме обучеш, да ме умириш, да се шалиш.

ГЕНЕРАЛИЦА: Досадно ти је овде?

ГЛУМИЦА: О, не.

ГЕНЕРАЛИЦА: О, да.

(Чује се валцер)

ГЕНЕРАЛ (улази): Дивно игра... (Глумици) Чујем, није вам
добро?

ГЕНЕРАЛИЦА: Allora del tè... un po' di gelato?

ГЕНЕРАЛ: Ви сте најлепша глумица на свету.
За име божје, теа, теа... за оне, који старе.

ГЕНЕРАЛИЦА: Старите већ? Das ist albern.

ГЕНЕРАЛ: Јуче не погодих ниједног голуба у лету.
Све их је побио Чезаре.
Ја сад увек стојим. Једино стојећи, кажу, још нисам смешан...
Ох, шведску масажу...
...Нисам вас видео у Пратеру. Треба мени телећак.
Не јашите више?

ГЕНЕРАЛИЦА: Не. Забранио ми је нећак.

ГЕНЕРАЛ: Ungalant... Ала сте вечерас лепа.

ГЛУМИЦА: Да, јер носим исте тоалете као и она.

ГЕНЕРАЛИЦА: А ја?

ГЕНЕРАЛ: Ах, ви. Мало сте бледа. Да нисте бона?

Ваша је лепота париска, не, бурбонска.

Пуна сени... версајска, што не мари

ни за бога, ни за закон, нежна, салонска, што иронично гледа смрт. Коса пуна жари, неке румене жари, што сам видео на јонском

и дорском мору, где нема смрти и где невесело пред вече нестане вере у дунту и остане тужно..

ГЕНЕРАЛИЦА: Вера у тело...

ГЛУМИЦА: Без душе... простачки... то је ружно...

ЧЕЗАРЕ: Војници... такви смо...

ГЕНЕРАЛИЦА: Што се женирате? Смешни сте... Тело?

Све те фразе о мадам Дибари

су само да скрију... реците смело: моје тело...

ГЛУМИЦА: Er will heiraten...

ГЕНЕРАЛ: Био сам најбољи камерад вашег мужа.

Годину дана, ево, слао сам сваки дан ружа.

Лепши сте од моје кћери... та жар...

у вашој коси... а очи носе неку таму...

БАРОН ШАЛЕР (улазећи) (Глумици) Је ли вам боље? Патријарх ме

задрж'о, показао ми своју капелу... целу панораму.

ГЕНЕРАЛ: Био сам најбољи камерад.

ГЕНЕРАЛИЦА: Mais... то сте већ... али ви сте ми стар.

ГЕНЕРАЛ: Ja? Стар... Sie sollen sich schämen.

ГЕНЕРАЛИЦА: Ach, was schämen? Was geht mich die Welt an?

БАРОН ШАЛЕР: Чезаре... bitte... ein wenig champagne...

ГЕНЕРАЛИЦА: Schämen? Ничега ме није стид.
Стид ме је, да старим. Да крадем бих умела
а да не поруменим... ох, још једном...

БАРОН ШАЛЕР: Eiskalt... Der Diner ist stupid...

ГЕНЕРАЛИЦА: Не. Ничега ми није жао што је прошло, само
младости. И ничега ме није стид, само тог: да старим.

ГЕНЕРАЛ: Мадам, то је... кад би до тог дошло...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ach nein. Низашта не марим.
Стара сам кокета. Оговарате ме сви, али ја хоћу, хоћу још, још
да живим.
Ето, сад знате и Он и Ви.

БАРОН ШАЛЕР: Mais oui... entre nous... wir sind alt.
Мене интересују још само Аустрија и Балкан.
...alles andere... sogar Weiber lassen mich kalt.

СТРАТИМИРОВИЋ (у униформи): Aber, Madame...
патријарх вас тражи...

ГЕНЕРАЛ: Реците му: ударила нас капља. Du!
Ich sag' Dir's zum letztenmal: lass mich in Ruh, und Lauf mir nicht
nach...

СТРАТИМИРОВИЋ: Exzellenz! Забога. Вас тражи Бах.
Сад ме молио... идите у Ломбардију. Ви.

ГЕНЕРАЛ: Шта? Идем доле? Du...
mach kein' Spass.

СТРАТИМИРОВИЋ: Es ist Allarm. Траже баш вас.

ГЕНЕРАЛ: Идем. Како ми стоје бркови?
Ах, досадили су мени diese deine Serben, и сви ти министри и
жене и попови.

Du, wenn's jetzt Radetzky einfele zu sterben?

СТРАТИМИРОВИЋ: Ich habe auch 'nen Gruss... von Gräfin
Hortenaus.

ГЕНЕРАЛ (за генералицу): Die Hauptsache, ich krieg' los diese
alte Frau.

ПЕЛАГИЈА ВОИНОВИЋ (у грдно великом кринолину): Ада, du
bist wieder so ausgelassen. Реци, да се журе.

Bébé је опет тако блед. Он се стиди тебе.

Свуд се чују твоје авантуре, смеју се, шапућу... чувају се те
велике Bébé.

Он је грозан. Сервирао је само бела вина.

Ада! Пази. Узалуд се ја молим Богу.

ГЕНЕРАЛИЦА: Стани, молим те. Глава ме већ боли.

ПЕЛАГИЈА: Господи боже, ти би, да тебе сваки мушкарац воли.

ГЕНЕРАЛИЦА: Изволите. Ево ме, ево.

СТРАТИМИРОВИЋ: Јесте ли чули Бранка, како је пево?

БАРОНЕСА: Cher Stratimirofisch... где сте? где сте?

... mais Ada... pourquoi...?

what is there? Love?

Du weinst? Ah, verzeihe..

(Стратимировићу) Гле, добили сте?

Heute sind Sie schon... und g'fährlich...

Где је Vébé? (Генералици) Твој нећак не зна ништа, само да чита књиге, да везује црне машне... добила сам твоје писмо.

Што си тужна? Ти знаш, ми сви волимо тебе.

Мими, реците јој, да има дивне очи.

Да ниси заљубљена у принца? Видели смо, у опери... (Стратимировићу) леп орден...

СТРАТИМИРОВИЋ: Сад смо у моди. Гинули смо.

Пре су били Чеси. Сад смо ми и Хрвати.

ГЕНЕРАЛИЦА: Мими, ходи. Само мало мира.

БАРОНЕСА: Willst du, dass ich weine?

ЧЕЗАРЕ: Ја жалим увек мушке, никад жене.

БАРОНЕСА: Wirklich? Ада, ти си јако бледа.

СТРАТИМИРОВИЋ: Та она је увек бледа.

БАРОНЕСА: Und so weltfremd гледа, како гледа...

ГЕНЕРАЛИЦА: Боли ме глава. Само ме боли глава.

БАРОНЕСА: Али си лепа... глава ти је дивна...

ГЛУМИЦА: Сваки дан ово: треба да оде да спава.

БАРОНЕСА: ... како јој красно стоји та гривна.

Добила си је од принца?...

Сад си као Ристоријева „Бајка“

у оном шпанском комаду.

СТРАТИМИРОВИЋ: Ви знате, туга полепшава...

БАРОНЕСА: Као да је двадесет година.

Као и да нема великог нећака...
Јер никад није била мајка.
То је мој жанр... ту тврду виткост волим.

СТРАТИМИРОВИЋ: Horen Sie auf... молим.

БАРОНЕСА: Претварате се. Ах, све је већ досадно.
Нико се не смеје... хајдмо... Знате ли кога волим?
(тихо) Sie... Stratimirofisch, реците, bitte... bitte...
та ви знате... но... како да кажем... видите...
то ови причају, чула сам од барона, да она сваке недеље има
новог.
Да тако често мења... (Смеје се) А тај нећак...
...aber wo laufen Sie denn hin?...
да је то њен, ванбрачни, син?

СТРАТИМИРОВИЋ: Das ist geschmacklos... bon soir...

БАРОНЕСА: Au revoir... au revoir...
(Пролази барон Александар Бах) А propos, докторе...
Пани Каштеланова оде у Луку... и на море.

МИНИСТАР БАХ: Баронеса, ви знате, ја брзо заборављам
жене, особито пуначке... не сећам се...
Kompliment den Damen.

БАРОНЕСА: Wieso? Идете? А ко прати мене?...
nun, in Gottes Namen.
Чежам вас сутра у ложи... geben Sie Acht...

БАХ: Имам посла... довешћу вам сутра неког
marquis de Monsteriera. Вас интересује Балкан.
Он је пријатељ председника Републике.
Причаће вам о Паризу... (тихо) а красно игра
канкан.

БАРОНЕСА: Unverschämter. Ach, in der Nacht hat auch der grosse Minister seine...

БАХ: Wer zuletzt lacht...

РАЈАЧИЋ (неспретно): Дакле не може бити...
Барон Шокчевић ми је сам реко...

БАХ (сети се њега): Не. Тога смо већ давно, давно сити.

РАЈАЧИЋ: Ипак. Ако допустите, посетићу вас ових дана?

БАХ: Будите уверени, величанства су очарана.
Вашом мирноћом...
(с досадом)
... und so weiter...

РАЈАЧИЋ: Стар сам ја за то...

ГЕНЕРАЛИЦА: Bien... баш зато треба да вас жале...

БАРОН ШАЛЕР: Филозофирања. Сад ће на ред Платон.

БАХ: Ви сте вечито весели, cher baron...
(Рајачићу) Верујте ми, не могу... мада ми је жао, Ви знате,
времена се мењају... Хронос...

РАЈАЧИЋ: Боже, боже. Говорио сам са бароном Кибеком.
Цар је рекао Апоњију: „Била би незахвалност, према онима,
који се показаше најлојалнији.”

БАХ (јетко): Може бити... изволите доћи па видети...

РАЈАЧИЋ: Ах! не! Оппростите. Свеједно. Остаје нам понос.
(Стратимировићу) Молим вас за ваша кола. Хоћу кући.
Уморан сам. Пошаљите ми само Станковића.
Како са здрављем? Нешто сте и ви тужни.

Ви, који сте пре били горда као храст.

ГЕНЕРАЛИЦА: Укорите их. Дивљи су и ружни.

РАЈАЧИЋ: Шалите се.

ГЕНЕРАЛИЦА: Жао ми је. Прекјуче, у опери, хтео се тући, због мене... читав скандал... нека маленкост.

РАЈАЧИЋ: Младост.

СТРАТИМИРОВИЋ: Кнез Чевчин ми је писао једно писмо...
морам
га...

РАЈАЧИЋ (избегава): Доведите и Нака. За ручак. Давно нисмо...

БАРОН ШАЛЕР (Пева нешто безобразно)

БАРОНЕСА: Где сте то чули?

БАРОН ШАЛЕР: У Бретањи.

БАРОНЕСА (Чезару): Тамо се родио ваш Дон Кихот.

БАРОН ШАЛЕР: Aber Baronesse... Du weisst gar nichts... Gott!
Откуда он у Бретањи?!

БАРОНЕСА: Шта ме се тиче... све увек о тој литератури...

ГЕНЕРАЛИЦА: Хајне ми је говорио о њему... само се жури...
па не може...

ГЕНЕРАЛ: Ми, од Маџара? Ми, од Маџара?

БАРОНЕСА: У моју маму био је заљубљен Шопен...
Sie war eine d'Este.

ЧЕЗАРЕ: Шта ћете! Туга, то је мушка болест.

ГЕНЕРАЛИЦА: Ето видите, какав је... као камен...
hart... bitter — und doch... Ја га грозно волим, жао ми је њега...
Седите, молим.

ДАНИЧИЋ: Као на мајском сабору... као на мајском сабору.

НАКО: Кошут није крив... Не, није крив.

ДАНИЧИЋ: Да, да су Руси на Индијском мору.

НАКО: А да је Шупљикац остао жив?

ГЕНЕРАЛ: Е, то је. Napoléon le petit... monsieur Égalité, никад се
у Цариград са запада неће ући.

ГЕНЕРАЛИЦА: Господо, растераћу вас све кући.

БАРОНЕСА: Забога, што тако вичу?

ГЕНЕРАЛИЦА: Сад је демократија у моди.

ГЕНЕРАЛ: Ах, ман'те Балкан већ једном на миру!

ДАНИЧИЋ: Само једном у Еуфрат да завире...

БАРОНЕСА: Барон Шалер... ein wenig Eis!

ГЕНЕРАЛИЦА: Kommen Sie, es ist hier so heiss.
(тихо Стратимировићу) Била сам код вас око пет сати.
Узалуд. Досадно вам је већ? Недеља дана.
Не разумем те. Хоћеш да полудим.
Замислите, да ме виде. Још се чудим...

СТРАТИМИРОВИЋ: Што долазите непозвана?
То је романтизам. Цар ме је дао звати.

ГЕНЕРАЛИЦА: Не волиш ме више?

СТРАТИМИРОВИЋ: Имате их сто уместо мене... Тише!...

ГЕНЕРАЛИЦА: Gott! Ви сте луд... Како то говорите са мном?

СТРАТИМИРОВИЋ: Као што сте заслужили; Барон Шалер, он уме да воли...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ништа није тако добро и часно као кад се воли. Ма кога, ма како, само да се воли.

ДАНИЧИЋ: Па да умре као полковник Чича од глади?

НАКО: Ви сте, Ђуро, сувише још млади.

ГЕНЕРАЛ: Али, разумите, Турци неће да се боре.

ДАНИЧИЋ (генералици): Бранко ће данас опет до зоре.

ГЕНЕРАЛИЦА: Шта се то мене тиче?

ГЕНЕРАЛ: Није требало пред Санта Луцијом стати...

ДАНИЧИЋ (у дијалекту): In da Mehlgruba san's... a Suff.
Госпођо, како вам се свиди мој Бранко?

ГЕНЕРАЛИЦА: Покушала сам... Не хаје за мене...
Мало је прост. Леп је. Врло је леп.
Übrigens причајте о њему.

БАРОНЕСА: Er ist zu einfash... знам га од принца...
Био је четвртак... у лову је диван...
Ја сам заљубљена у коње... Било је красно, било нас је
свакојаких код Врбице...

Тако бесно, дивно јаше... пева и ужасно, ужасно има јаке и лепе руке.

Јесу ли га пустили из болнице?

ГЕНЕРАЛИЦА: Du bist ja verliebt in ihn.

Али ја сам тако много чула
о њему — баш не много лепог.
Пази, ето ваза се просула.

БАРОНЕСА: То је сада у моди...

Es war im Walde. Es ist anders im Salon.

Допада ми се dieser medicus, причао ми је, да ће у Млетке... а и ја ћу... воли да пије...
(кикоће се)... и жене...

СТРАТИМИРОВИЋ: Хтео је да буде министар... сад воли медицину, не воли баронесе...

БАРОНЕСА: Ко зна... manchmal ist auch das Volkstümliche süß.

СТРАТИМИРОВИЋ: И он се смеје себи.

Колико пута, кад га стари Караџић мучи, да оде у Москву, у Париз, да учи, он одмахне руком:... „на јесен умрећу..."

ГЕНЕРАЛИЦА: Terrible... што га не лече?

ДАНИЧИЋ: Што?... Помаже кнез... и други... али узалуд ту и најскупља нега.

ЧЕЗАРЕ: Он гори. Убиће га крв.

ДАНИЧИЋ: Почне да учи, да се мучи као црв... па стане...

ГЕНЕРАЛИЦА: Тако је још млад... зар му није жао...
Младост...

ЧЕЗАРЕ: Сувише обожаваш младиће, тетка.

ГЕНЕРАЛИЦА: Du beleidigst ja... опет од почетка?

ЧЕЗАРЕ: Ах, не! Обожавај, обожавај... опрости!

БАРОНЕСА: Vébé, будите добар, lieb.

ЧЕЗАРЕ: Не уmem.

ГЕНЕРАЛИЦА: Aber das ist Tuberkulose...
und dann ist er arm... das ist geschmacklos...

ДАНИЧИЋ: Гледао сам га једном: као од шале, дохватио је пушку за грлић, руком, други су дизали једва, тешком муком, а он је испружи и ни усне му нису уздрхтале.

Ја верујем: оздравиће... само пиће...

БАРОНЕСА: Воли жене...

ГЕНЕРАЛИЦА: Боже мој... Ти не знаш српски...
али у Дубровнику и са владиком...
његове песме... fi donc...
послаћу му „La Mort du Loup“.

ДАНИЧИЋ: Није то за њега... Нако га кљука литературом, хоће да га води у Египат доле.

Оставите га... птице га воле...

ГЕНЕРАЛИЦА: Сувише личи на сеоска певања, треба да учи...
и мира... мира...

БАРОН ШАЛЕР: И да мање политизира...

ДАНИЧИЋ: Herr Baron... измољавам...

БАРОН ШАЛЕР: Aber was...

ГЕНЕРАЛИЦА: Messieurs... was ist das... alle...

БАРОНЕСА: Aber bitt' dich... du weisst doch... aber nein, ... mit solchen Leuten lasst du dich ein...

БАРОН ШАЛЕР: Gut. Знамо, све знамо... птичице мале, und wenn ich 's einmal will...

ЧЕЗАРЕ: Mach' dich nicht lacherlich... вечерас после опере код Мими... последњи пут...

Ти путујеш... а и ја... доктор ми призн'о...
ich bin carputt.

Биће балет... то нема тамо доле у Бујукдере.
„Voulez-vous... coucher avec moi...?“

БАРОН ШАЛЕР: Le bagage du prince Mihail.

ГЕНЕРАЛИЦА: Baronesse, ви сте сувише Парижанка, а да вас ово... шта ћу... морам с њима...

Sie sind alle so jung... ја их волим...

БАРОНЕСА: Die Männer haben ihre Spielereien.
Übrigens... идем да видим.

ГЕНЕРАЛИЦА: Молим... молим...

СТРАТИМИРОВИЋ: Сад је озбиљно... увређена је...

ГЕНЕРАЛИЦА: Причајте што, Пуби! То ме не дира...
мој муж се Радецком у лице подсмевао.

У Бечу нас и тако сваки већ карикира
и пазе нас и са десна и са лева.

Бојим се само мира: „le silence éternel de ces espaces infinis m'effraie.“

ДАНИЧИЋ: Причајте ви...

ГЕНЕРАЛИЦА: Шта?... старим... и гледам, како ми једини створ, који ме воли јако, пропада млад, бољи но сви... полако

пропада... а можда сам ја томе крива...

ах, досадно ми је, верујте, да сам жива.

У Напуљу смо јели леда.

Курмахер ми је био гроф Литке из Ревала, Леконт де Лил дошао је за мном преко.

Играли смо крокета. Гледстон... чули сте о њему?

И сиромах Поерио... па лорд Хеј... Веслали би далеко.

У мене се заљуби Цаварни... али Vébé се разболи; вратих се у Дубровник... одох у Петроград..., сад ме моли,

зове ме на изложбу у Лондон.

Ах, живот је тако глуп.

ДАНИЧИЋ: Разилазе се... још играју...

ГЕНЕРАЛИЦА: Јесу ли кола дошла?... Ах, тумарам...

У Дубровнику спавам... гроб мог мужа...

па? Vébé ме само мучи... ове је ништа, благо оном, ко има врт пун ружа...

па се заигра тиме... све је ништа.

ДАНИЧИЋ: Морам ићи... ево је...

(Глумици)

Отпратићу вас.

ГЛУМИЦА: Ала је тамо досадно... разилазе се.

Останите још мало. Жао ми је отићи. Бојим се зиме.

Vébé, ходите амо... хвала!

ГЕНЕРАЛИЦА: Ви стално преводите псалме... бојите се акцента, а ја се бојим само огледала.

ДАНИЧИЋ: Још сте чудно лепа. То је истина.

ГЕНЕРАЛИЦА: Истина?
(смеје се) Ласкате.
Носила сам fontange...
Ерцхерцог Макс ме обожаво.
Ох да! Ви сте филолог?... Тако сте хладан?

ДАНИЧИЋ: И смешан...

СТРАТИМИРОВИЋ: Мадам... Неко вам шаље ове руже...
и моли, да се иде... већ је опет гладан.

СТАНКОВИЋ: Али Лист није, то је кицош... помада...

ГЕНЕРАЛИЦА: Mais Корнел... та, не вичите.

СТАНКОВИЋ: Увек ми се подсмевају...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ох, драга, ви или ћутите, не видех да сте ту...
или хоћете да сви певају литургије...

СТРАТИМИРОВИЋ: Он је гениј; само се не зна. Дајте му вина.
Фали му само Цицерон из Кувеждина.
Сутра стиже и Платон.

ДАНИЧИЋ: Јој! Сад ће тек ићи по погребима!

СТАНКОВИЋ: Увек исмејавају, Боже, музику...

ГЕНЕРАЛИЦА: Седите, Пуби. Реците, нек иду...

СТРАТИМИРОВИЋ: Траже вас
(Глумици) овде вас виде...

БАРОН ШАЛЕР: Messieurs, letzte Damenwahl.

ГЕНЕРАЛИЦА: Седите, Даничићу... Вас неће бирати...

ДАНИЧИЋ: Чека пос'о. Поч'о сам нешто о богумилству.

ГЕНЕРАЛИЦА: Идите, идите, стара сам, да вас задржим.

СТАНКОВИЋ: Свираћу вам вечерас мазурку вашу.

ГЕНЕРАЛИЦА (тихо): Пуби (Стратимировићу)... нашу...

(гласно) Сви сте сувише млади.

Дођите једном сви, к мени, на море.

Лешкати и гледати у небо, горе, слушати како вал за валом допузи из неба до ногу наших и оде.

Да видите, како су у зору несретни ти разговори о младости и Славенству...

Тамо све дође из неба и ноћи и ваде, нестану, у зору, успомене.

О, мушки, мушки, да знате, како су јадне жене.

(Смеје се)

СТАНКОВИЋ: Ја бих у Москву, на Кавказ.

ГЕНЕРАЛИЦА: Не слушај, Vébé. Несрећа је сељење.

ЧЕЗАРЕ: То су фразе старог Рајачића.

Сеобе наше су баш наше поштење.

ГЕНЕРАЛИЦА: Мани политику. Научио си од владике.

Леп је један дан што нас пробуди, и пита, што смо живели?

Сиромах владика... ох, боже...

живот и младост и умирање...

и љубав и остарити, видите, то је тако много, много више него што ви мислите.

Ах, и тако много, много мање.

My dear, du schläfst ja ein.

ГЛУМИЦА: Lass', ich hore zu... sprich... sprich...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ја?... Скупљам шансоне

из китајских и нипонских крајева.

ГЛУМИЦА: Lad' ein auch mich...

ГЕНЕРАЛИЦА: Читам... мало... „Vita Nuova“...
Све што нађем о француској револуцији
и каткад, не разумите криво, Казанову.
Тако нам прође време. Он зева.
Мисли о самоубиству... ах, ја и он.
Ми смо пар најнесретнијих људи.
Мрзимо се страшно, мрзимо се грозно
а тајно се волимо као људи.
Још никад не бејаш срећна.

ЧЕЗАРЕ: Само ти се чини.

ГЕНЕРАЛИЦА: Ох, како си груб... само ми се чини...
јер сам у четрдесет петој години?

ГЛУМИЦА: Aber... willst du weinen?

ЧЕЗАРЕ: Но доста се најадала...

СТРАТИМИРОВИЋ: Тетка вам је. И та лепота још...
какав сте према њој...?

ЧЕЗАРЕ: Та она се румени... Ви бар знате...

СТРАТИМИРОВИЋ: Чезаре...

ЧЕЗАРЕ: Кад пишете кући, поздравите вашу маму...

СТРАТИМИРОВИЋ: Ви сте луд.

ГЕНЕРАЛИЦА: Шалер... vien qua... јесам ли лепа?

БАРОН ШАЛЕР: Gewiss... исувише... исувише...
Ходите... гости вам одлазе.

ГЕНЕРАЛИЦА: Не будите инфаман више...
Чујем: нов неки конгрес у Прагу?

БАРОН ШАЛЕР: То ме не интересује и једи.
Гле, како ме ваш Vébé гледа.
Једва чекам да одем.

ГЕНЕРАЛИЦА: А шта велите за принца... биће још кнез?

БАРОН ШАЛЕР: Maitressemann. Bourgeois.

ГЕНЕРАЛИЦА (Стратимировићу): Жорж... хајдте; троје до суза
гане
мене; кад ме деца љубе... музика... и кад ме мрзе жене.

СТРАТИМИРОВИЋ: Није ми до игре.

ГЕНЕРАЛИЦА: Шта хоћеш ти? Зар нема више...

СТРАТИМИРОВИЋ: Мислите, нису се пожурили, да ми кажу...
синоћ, доцкан, пред ноћ, били сте код барона.

ГЕНЕРАЛИЦА: Лажу... лажу...

СТРАТИМИРОВИЋ: Данас сте се грофу Шенборну обећали...

ГЕНЕРАЛИЦА: Нећу да чујем. Ви држите шпионе.
Да, обећала сам... Боже мој, у шали.

СТРАТИМИРОВИЋ: Зар вас није стид?
Имате по пет љубавника...
мало начули виолину
и ти му се обећаваш...

ГЕНЕРАЛИЦА: Хоћеш да чујеш истину?
Мучиш ме, ево, већ три недеље дана...

Шта, шта је? Хоћу све да признам. Не даш?
Само ме тако грозно гледаш, да, могу: и Станковић, и Нако, и Бах...

СТРАТИМИРОВИЋ: Ach... der auch...? famos... ach... ach...!

ГЕНЕРАЛИЦА: Ћутите! Сад је крај. Убиј ме.
Мени је самој гадно живети, ја нисам за овај свет...
не... не... не... није ме стид.

СТРАТИМИРОВИЋ: Lassen Sie mich!

ГЕНЕРАЛИЦА: Немој, то боли? Где си био?
Три дана те не видех. Не чуваш се више.
Свако вече плачем, тако ме опколише, да не могу да ти доћем!... Хоћеш да огрубиш?
Што се не чуваш, мене ради? Где си био?
Три дана те нисам...

СТРАТИМИРОВИЋ: Albernheiten. Видеће вас неко.

ГЕНЕРАЛИЦА: Ох, те твоје дивне, немилосрдне руке.
Ах, Рајачић те зове „српски храст“.
Ich lieb' nur dich...

СТРАТИМИРОВИЋ: Ко ме сте то синоћ шапутали?

ГЕНЕРАЛИЦА: Ох, лажу те. Обећала сам у шали.
Опрости! Та ја сам само жена...
Страст. Досада. Живот је тако луд.
Све прође. Плачем... од града до града, свуд.

СТРАТИМИРОВИЋ: Видеће вас; устаните... Видеће вас.

ГЕНЕРАЛИЦА: Нека виде. Мени је тако свеједно...
Сећаш ли се, последњи пут како сам жедно
сва гладна, у прабини, дошла к теби?...

СТРАТИМИРОВИЋ: Смешни сте, мадам...

ГЕНЕРАЛИЦА (падне на њега): Хоћу, да ме пољубиш, да ме пољубиш.

СТРАТИМИРОВИЋ: Sie sind 'ne betrunkene... lass' mish...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ich lieb' nur dich. Ich lieb' nur dich.
Einen Kuss! Bleibe heute Abend.

СТРАТИМИРОВИЋ: Пст... man sieht uns... ево иде Бранко.

ГЕНЕРАЛИЦА: Voila Radischevitz! Schon gesund?
Јесте позвани? То није било од нас лепо.

БАРОН ШАЛЕР: Komm' doch! Exzellenz geht fort...

СТРАТИМИРОВИЋ: Aber ja... sofort... sofort...

БРАНКО: Госпођо, ја нисам зато дош'о, мислио сам, патријарх ће...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ах, вама је све допуштено... је л' боље?
Останите... седите... молим.
Ви знате, све што је младо, до лудила волим.
И вашу судбину... le seul bien: c'est la Mort.

СТРАТИМИРОВИЋ: Soll ich warten?

ГЕНЕРАЛИЦА: Beim Wagen... nach der Oper...
wir spielen ein wenig Karten.

БРАНКО: Тражим патријарха...

ГЕНЕРАЛИЦА: Хоћете да ме оставите... кад ћете једном...
да се већ заљубите у мене... мало леда?

БРАНКО: Ви мислите да сам напиту... игра је досадна...
Чувам се ја, ал' је доцкан... а нарав гадна...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ко сме песнику да суди?

БРАНКО: Доста суде мени моје измождене груди.

ГЕНЕРАЛИЦА: Не говор'те тако... но, нећу...

БРАНКО: Што? Знам... на јесен умрећу...

ГЕНЕРАЛИЦА: Што се смејете?

БРАНКО: Смешим се само. Увек сам такав био.
Имате право. Живите. Много сам пио.
Што ме гледате тако?

ГЕНЕРАЛИЦА: Да вас се нагледам дуго и полако.
Вама не бих могла рећи речи гласне; ни лажне; ни ружне. Тако
су вам очи
дивне и јасне и тужне.
Знате ли, шта је страшно: кад младост прође, и осетите, да сте
свели...

БРАНКО: Нисте ви свели...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ћутите! Не знате шта могу жене.
Ал ја нисам поштена.
Хоћу још једном да будем грљена
страсно, лудо, а после... свеједно.
Бранко, што се не заљубите у мене?
Нико ме неће. А долази пролеће.

БРАНКО: Ја вијам облаке. Гле'те руку ову.
Прсти су ми као свеће догореле.
Није ово више онај Бранко, што га грлише

и ђаци и девојке на Стражилову.

Једни вичу: идеализам, други комунизам, а ја: етеризам...

(Он је напнт)

Нисам никад искао да ме ико прати, сам сам увек иш'о с мојим срцем лудим.

ГЕНЕРАЛИЦА: Шта ми је данас... хоћу да полудим.

Смешна сам.

БРАНКО: Старите.

ГЕНЕРАЛИЦА (цикне): Бранко! Само то не...

БРАНКО: Што се мешате са тим светам лудим?

Ко то свира? Корнел? Красно.

(Чују се старе песме и литургије) Тај ће бити нешто... те песме... ох, те песме...

Сироте... а ја...? сувише љубљах тамбураше.

Видите, ипак, ја верујем, нејасно, када хоћу, негде далеко из моје душе, из мога здравља, све што ја желим, то се рађа — то је моја хемија, мој етеризам.

ГЕНЕРАЛИЦА: И ја сам мислила тако, док сам била млађа.

БРАНКО: Боли ме глава. И груди. Гле, изненада.

То ме је пре стизало тек кад лишће пада.

ГЕНЕРАЛИЦА: Чекајте! Мало леда на чело?

БРАНКО: Ах, ман'те... увек је пред Ускрс невесело.

Сиротиња. Још у време лептирова и буба, кад сам био трубадур цура, из разреда петог, по крововима мачке вијао наоружан до зуба.

Ви знате Темишвар? Те године су ми око попиле.

Иш'о сам у позориште и јео переце.

Био сам ђаче, а знао сам шта је Фауст и шта је жена гола.

И сад ми више ништа није драго, ништа не волим, Жељан сам шума и да се јако разболим.

ГЕНЕРАЛИЦА: Бранко.

БРАНКО: И ничег нисам жељан... нити ми је жао, и чини ми се да је једино добро наше несретно Косово, неосвећено и јадно. И жељан сам да мој народ остане тако у несрећи поштеној једино... Вама је досадно? Од мене и мог Српства ничег бити неће. Ја опет кажем: добро је само ветар и зоре и сви су луде, које се муче, уче и боре, ја нећу дуго... умрећу...

ГЕНЕРАЛИЦА: Ал' Бранко... та пред вама је свет. Поета сте и ви и ваше Словенство... мира само. Стићи ћете у Рим. Кнез и ја вас не дамо, бићете као кад вас први пут видех лане руменог, као први цвет. Ох, Бранко, младост, младост.

БРАНКО: Не... лепше је гробље... Љубав... закона нема. Не стидите се. Имате право. Ничег нема. Младост, младост... мој живот, све декламујемо Ловћену. Оснивам друштва, вичем и наричем. Словенство, у које верујем, обожавам, не дам.

ГЕНЕРАЛИЦА: И ја. Sie wissen's ja. Und 's cabinet noir so wie so. Wir sind in Wien schon garnicht come il faut.

БРАНКО: Тражите. Заљубите се.

ГЕНЕРАЛИЦА: Ох, па носите ме... ево ме...

БРАНКО: Ја? Ја не живим. Шалите се. Ови боли би само онда свисли, кад би шуме моје убиле ово проклето у грудима.

ГЕНЕРАЛИЦА: Ви знате само Срем. Да идемо к мени.
Под сенком Капитола узела бих вам свест.
Тако давно не бејох код куће... умрећу...
О, бити последњи драган једној жени.
Дођите са кнезом к мени. Тамо.
Поносита сам. Не гледајте тако... ја бих само — нашто лагати
— и ви и ја знамо...
ипак је љубав најлепша.
Видите, тај ваш мутан, дуг поглед
гадно је љубити срећно и здраво.
Ох, не смејте се, то је живот.
Ја бих, да ми драган буде блед.
Бранко, срдите се на мене?
Гадно је? Гадне су жене?

БРАНКО: Не. Што? Али мене боли глава.
И све што ви говорите...

ГЕНЕРАЛИЦА: Треба да учите, да будете велики поета.

БРАНКО: Пискарије... пише се што желе панчевци
Идиле хајдучке. Мушицки у колевци.
И оно што желе новосадске даме.
Али оно наше... стара песма света, пуна суза, боља него мајка
и поносна
ко Милошева рука, кад у крви сине.
То никад од мене чули нисте. А откад се спремам.
Епос један страшан као мој народ, и бедан.
До ђавола Бајрана, Ига, Винкелмана, оно што се не прода, што
не клечи никад...
Писати?... коме... за кога?...
Ох, моје песме... јадна сирочад.

ГЕНЕРАЛИЦА: Умирите се, срце ми се кида, кад видим како се
мучите, али реците ми искрено: Што ме избегавате? Што се
бојите мене?

Ви знате, ја обожавам Словенство, мада сам Римљанка...
мој нећак вам... знате, le prince Mihail...

БРАНКО: Ох, мени ни једна жена није била драга
Као Фрушка моја гора... ни пролеће, за мене је...

ГЕНЕРАЛИЦА: Mais, Бранко. Нико вас као ја волети неће.
И ја умирем. Старим. Бранко, старим.
Ох, ни за шта, ни за шта не марим.
Чистоте хоћу, младости, не окусих је.
Не смејте се... чистоте мушке...
Старим... последњи пут, старим.
Можда сам пијана...? узмите ме!
Зар не видите, ничег у животу нема?
Загрлићу вам колена рукама обема.
Чините са мноштом што хоћете... само
носити ме некуд... да бегамо.
Разуми, старим, старим...
Ничега се не бојим, ни за шта не марим.

БРАНКО: Госпо, идем кући.

ГЕНЕРАЛИЦА: Не дам вас. Не оставите ме сад, Убићу се.
Носите ме одавде...
Тебе хоћу, тебе... нико није као ти.
Тако витак, тако мио, тако млад

БРАНКО: Оставите ме... сад ћу пасти.
Идите, љубите... чините што хоћете.
мени је жао вас... али мени је давно
гадна и љубав и све ваше сласти.
(Улази слуга)

ЖАН: Мадам...

ГЕНЕРАЛИЦА: Чекајте... (слуга се уклони) Чујте, не остављајте
ме... ја сам луда.

Учинићу нешто... причаће се свуда.

Бранко, ево сузе у очима... молим, нико не зна као ја да волим.
Бранко.

БРАНКО: Та... мени је зло... помозите.

ЖАН (опет се појави): Наслоните се... наслоните...

ГЕНЕРАЛИЦА (тихо, Бранку): Останите. Не... Последњи пут...
питам вас, последњи пут.
Све вас мрзим. Све... кукавице, сви.
Подлаци. Свеци.

БРАНКО: Марамица ми је крвава...
како сте смешни... (Бранко тешко одлази)
ЖАН (прилази): Мадам...

ГЕНЕРАЛИЦА: Нисте чули, да идете...

ЖАН: Молим... Menu...

ГЕНЕРАЛИЦА (себи): Ich bin verliebt...

ЖАН: Suppe mit Maronen...
Forellen blau mit Butter.
Schinken. Getrüffelte Butter, Aprikosen. Omlette mit Melonen.
Der Herr Oberstlieutenant Strati...

ГЕНЕРАЛИЦА: Schweigen Sie... (Одлази од њега)
(Улази собарица)

ЖАН (собарици): Geben Sie Acht.
То сребро тамо... in die Mitte...
Чекајте док вас зовем. Сервис за пунч опремите.
Nach dem Theater sind Gäste.
Wie steht mir diese Weste?

СОБАРИЦА: Lassen sie mich in Ruh... (Одлази)

ГЕНЕРАЛИЦА: Жан... (код прозора)

ЖАН: Мадам?

ГЕНЕРАЛИЦА: Nein. Nichts. Danke.

Жан.

ЖАН: Мадам?

ГЕНЕРАЛИЦА: Was bedeutet das?

ЖАН: Was? Exzellenz?

ГЕНЕРАЛИЦА: Ach, mache er sich nicht dumm...

ЖАН: Pardon, es leutet...

ГЕНЕРАЛИЦА: Hier bleiben Sie. Ich frage, was das bedeutet?

Diese Blumen und Briefe jeden Tag.

Ist er verrückt geworden?

ЖАН: Ich wollte mich morden.

ГЕНЕРАЛИЦА: Antworte er. Ich hab' es gefunden. Es lag, es lag...
in meinem Bett... Frechheit. Hinaus.

ЖАН: Ich wusst' es ja. Es wird bald aus.

ГЕНЕРАЛИЦА: Ein Diener?

Sind Sie verrückt, — mein Lakei und ish?

Wie unterstehen Sie sich? Eben mich... mich.

ЖАН: Sie sind so schon...

ГЕНЕРАЛИЦА: Корбачати. Јесте ли чули? Јесте ли чули?

Тако педантан деран. Да нисте писнули.

Корбачати. У затвор. Како сте смели?

За име божје, да су вас видели.

ЖАН: Ach... madame...
једанпут само...
насамо да допустите да се разговарамо
да вам све кажем... ја знам...
да вам паднем пред ноге...

ГЕНЕРАЛИЦА: Лакај... Diener... убришите ми ципелу
одмах... зато сте ту...

ЖАН: Били сте у башти... чиме ћу?...

ГЕНЕРАЛИЦА: Одмах. Ма чиме... убришите целу.
Слуга сте. Безобразниче... макар носом...
(смеје се)
Последњи пут вам праштам... ma attenti.
Ни речи. Sei matto?... Тако паметан деран...
Alles ist verziehen... so ein fescher Kerl...
иначе тако добар и веран... Изгубили сте памет?

ЖАН: Ох, чиме ћу...

ГЕНЕРАЛИЦА: Носом...

ЖАН (у екстази): Не... него устима... лицем... косом...

ГЕНЕРАЛИЦА: Жан, kein Wort... још сам кивна...

ЖАН: Ах, како вам је нога врела... дивна, дивна...

ГЕНЕРАЛИЦА: Loslassen... sofort... нека иде.

ЖАН: Dio mio, t'amo... t'amo...

ГЕНЕРАЛИЦА: Loslassen... (мрси му косу) später, später...
verrückter Kerl... ich lass' dich niederhauen..

bringen Sie meinen... Schwarzen und Ather ins Schlafzimmer.,
aufsteher... pst...

auf Wiederschauen...

(У вратима Vébé, глумица, барон Шалер, баронеса)

ЧЕЗАРЕ: Жан, јесте ли ви... не видим вас...

(тетки) за име божје, је ли то био твој глас?

ГЕНЕРАЛИЦА: Vébé... verlasse sofort das Zimmer...

ЧЕЗАРЕ: Чинило ми се... es schaint mir noch immer...

да сте се цмакали ту... Жан не видим вас...

Ходите ближе. Ко је то?

ЖАН: Ја сам.

ЧЕЗАРЕ: Псето... (удара га)

ГЕНЕРАЛИЦА: Er schlägt ihn ja tot...

ЧЕЗАРЕ: За име божје, са слугом... са мојим слугом.

БАРОН ШАЛЕР: Sie ist toll geworden.

ГЕНЕРАЛИЦА: Ich sterbe vor Scham.

Vébé... mein Kind...

БАРОНЕСА: Ach, Sie?... charmant... charmant.

ЧЕЗАРЕ: Diese alte Courtisane, diese alte Schachtel.

(Генералица побегне)

БАРОН ШАЛЕР: Gehen Sie hinaus... alle hinaus...

ГЛУМИЦА: Bleiben Sie still...

ЧЕЗАРЕ: Чекајте мало... не видим, не видим...

(избезумљен)

ГЛУМИЦА: Ich muss ja fort... ins Theater... es ist hell...
Wasser... Hilfe... er stirbt... schnell... schnell...
(Слушкињи)
Rufen Sie die gnädige Frau...

БАРОН ШАЛЕР: Kommen Sie... dieses Haus...

ГЛУМИЦА: Er fällt in Ohnmacht... es ist aus...
er stirbt...

БАРОН ШАЛЕР: Geh'n wir... nur hinaus... hinaus...
ein Skandal... zum Teufel...
lassen Sie ihn schon...

ГЛУМИЦА: Mich eckelt's... geh'n wir...

БАРОНЕСА (врати се): Komm... komm... ich fahre mit dir.
(Глумица заборави маску и огртач вечерњи на столу)
ЈЕДАН ДОКТОР (дотрчи): Ein wenig Eis...

СЛУШКИЊА: Es hilft nichts... ich weiss...

ДОКТОР: Nichts passiert... Wuth...

ГЛУМИЦА (застаје): Nein. Ich geh' nicht. Ich hab' keine Courage.
(Слушкињи)
Rufen Sie die gnädige Frau.

ПЕЛАГИЈА (долази): За име божје, Vébé. Слатки, једини.
Ово је ужасно. Сутра ће сви да причају, да нам се смеју. Сви
већ знају.
Не пуштајте свет. Леда, леда.

ЧЕЗАРЕ (дође к себи): Ist schon gut.
Шта ћете још? Спремите ми све.
Одлазим још ноћас... на пут.

ПЕЛАГИЈА: Mon Dieu...

ГЛУМИЦА: Умирите се, Vébé... мислите на себе.

Дођите после бала к мени.

Морам да идем. Доцкан је... боже...

баците ми који цвет из ложе...

не могу да останем... опростите.

ЧЕЗАРЕ (Amoroso): Чекаћу ноћас... последњи пут ноћас.

ГЛУМИЦА: Ох, ви сте луд. Зар не видите...

ЧЕЗАРЕ: Пустите, да сви оду, па се вратите, овде... Чекаћу вас.

ГЛУМИЦА: Ох, не могу... Знате...

(ставља малу маску) и овако се већ шушка о нама.

ЧЕЗАРЕ: Чекаћу... сви ће отићи... ја путујем...

ГЛУМИЦА: Дакле да бежим с вама?

Цео дан чујем

те фразе. Шапућу ми страсно...

чујте ме, сад је већ касно, дођите сутра к мени.

Како да се не стидите? Зар ничег, ничег лепог нема осим сукње?

Крај је увек у жени?

ГЕНЕРАЛИЦА (бајронски и патетично): Vébé...

ЧЕЗАРЕ: Marsch, hinaus...

ГЛУМИЦА: Sie...

Ходи...

ГЕНЕРАЛИЦА: Не вичи на ме... умрећу, од стида. За име божје, опрости...

за тебе живим, ништа више нећу...

жао ми је тебе и твоје младости.

Не могу без тебе. Да напустиш, *Bébé*, само да останем ту... као сенка

ћутаћу... умрећу... ожени се њоме.

Ето, не браним више... а моме, а моме животу је крај... од стида.

Куда ћу? Зар на улицу?

ЧЕЗАРЕ: Убришите то на лицу...

ГЕНЕРАЛИЦА: Зар сам само ја тако гадна?

„*M'abandonnant un jour à la tristesse, sans espérance et même sans désirs.*

Je regrettais les sensibles plaisirs, Dont la douceur enchantait ma jeunesse...”

Остави ме тебе ради... та ја тебе жалим

Та и твоја је младост тако јадна.

Ich habe ja niemand nur dich, nur dich.

Ich bin so anders als die Weiber... ich...

Видиш, да су сви мушки као ти.

Ох, била сам луда. Не, пијана сам била.

Само је твоја душа чиста и мила.

Опрости ми... сви су гадни, груби...

само ти имаш оно што се зове част, ох, да знаш како то жена љуби.

ЧЕЗАРЕ: Гад...

ГЕНЕРАЛИЦА: Осветићу ти се! Твоје срце је ледно.

Збогом. Иди. Мени је свеједно.

Сутра путујем у Париз.

Више ме нећеш видети, *Bébé*.

А знам, пропашћу без тебе.

Гле, плачем... нико ме не воли.

(Одвуче се у један кут) Сви лажете... сви сте кукавице...

(Слушкињи)

Ман'те ме на миру...
господин нешто моли.

ЧЕЗАРЕ: Mein Schritten soll vorfahren.
(Глумици, andante) Идем. Дочекајте ме овде, Мими.
Шалер ће ми дати коње... у снегу и зими...
ноћ је тако лепа... Ви волите звезде.
Нећемо чути ни коње како језде...
очи ће ми бити пуне суза... а ви завијена
дрхтаћете кад нам препречи пут
каква смрзнута, скрхана грана...
а после... Лука... Канал Гранде...
у нашем дворцу плакала је Жорж Санд.
од лепоте... тамо ћемо стати...
а имам и новаца...
(Бесно оде)

ГЛУМИЦА: Ви сте луд... ich werde hier toll, gehen wir schon
einmal... komm zu mir.

ГЕНЕРАЛИЦА: Затвори врата... сви ме чекају
какав скандал... хтела сам се удати у мају...
ох, како га мрзим... ох, како га волим.

ГЛУМИЦА: Ходи. Проћи ћемо кроз гардеробу — Метни маску...
ево мој огртач... мој...
мислиће да сам ја... косу си фарбала — неће те познати...
после бала...
Спаваћеш код мене... да нисам обећала, морам... биће и цар
тамо... неће те познати.

ГЕНЕРАЛИЦА: А ти?

ГЛУМИЦА: Ја ћу кроз башту.

ГЕНЕРАЛИЦА: Нећеш га дочекати?

ГЛУМИЦА: А, прислушкујеш...? Was ist heut Abend?

Ја? Тог малог официра?

Ја? Што бих могла краљица бити.

Љубав и ја? Знаш шта ми је цар рекао?

Ох, тај твој нећак је луд.

ГЕНЕРАЛИЦА: Ти се срдиш. Теби је жао.

ГЛУМИЦА: Ала си наивна данас.

ГЕНЕРАЛИЦА: Зар не видиш, сви ти мушкарци око нас
и Нако и твој Бах... тако страсно, тако да мене још једном
желе...

какве смо ми... ужасно.

Ето... допуштам сад... венчајте се.

(Смеје се)

ГЛУМИЦА: Mais, Ада...

ГЕНЕРАЛИЦА: Пристаћу... све, сада...

тако је млад, добар... никад више
неће нико тако пред тобом да клечи.

Мени сузе навру кад чујем те речи.

Видиш, колики мене љубише...

и видиш шта је крај... остани... остани...

трчи... ти... ти... баци му се у загрљај.

ГЛУМИЦА: Bist du wirklich berauscht?

ГЕНЕРАЛИЦА: Es ist Fasching... geh' zum ihm...

ох, да видиш кроз двадесет година себе.

Забога, зар ти немаш срца, Мими?

Ми смо, сви, багаж... сви, сви ми.

Само он је сладак, мој Bébé.

(Уплашено)

Куда ћеш?

ГЛУМИЦА: Nie mehr komme ich her.

ГЕНЕРАЛИЦА: Schau, ich geb' euch 'ne Million.
Das Palais am San Marco... und...
was noch... венчај се...

ГЛУМИЦА: Du bist alt geworden...

ГЕНЕРАЛИЦА: Пази, Мими... мораш... ја ћу те присилити.

ГЛУМИЦА: Kommst du... ?

ГЕНЕРАЛИЦА: Учинићу нешто... мораћеш наставити...

ГЛУМИЦА: Komm', oder ich geh' allein...

ГЕНЕРАЛИЦА: Geh' nicht... er kommt schon... nein...
ево клечим... молим те... Мими...

ГЛУМИЦА: Lass'... du eckelst mich an...
(Оде)

ГЕНЕРАЛИЦА: Мими... Мими.
(отрчи за њом)

(Слушкиња и слуга спремају)

СЛУШКИЊА: Ако још једном прислушкујете, да знате...

СЛУГА: Нисам... завирио сам само...
Шта вас се тиче... треба да знамо...

СЛУШКИЊА: Ћутите... брзо... журите се... das dort...
schnell... was ist mit Louis?

СЛУГА: Beim Schlitten... wann fährt er fort?

СЛУШКИЊА: Diese Gläser... rasch.

СЛУГА: Sie, dieser Jean, das war 'ne Bagage.

ЧЕЗАРЕ (у путничком оделу с пртљагом): Sie können gehen...

СЛУГА: Bitte... ich...

ЧЕЗАРЕ: Lassen sie alles stehen...

(Слушкињи)

Alles, was am Tisch, heruntertragen.

Wo ist die gnädige Frau?

СЛУШКИЊА: Eben abgefahren... ins Theater.

(Лево за часак у вратима глумица. Он је примети, она брзо нестане)

ЧЕЗАРЕ: Geh'n Sie, ich will Ruh!...

Bitten Sie meine Grossmama, die Herren und die Damen loskriegem... die Türe dort sperren.

(Слушкиња и слуга одлазе, а погасе све канделабре, остаје само

један на клавиру)

ЧЕЗАРЕ: Der Schlitten soll warten... bon soir...

(Глумица уђе са малом маском на очима, у огртачу) (Furioso maestoso)

ГЛУМИЦА: Не мичите се. Дрхте ми руке.

Ето дошла сам вам. Ох, досадан ми је бол.

Зажелела сам се вас, чистоте, части...

Не могу с вама да путујем; али ове ноћи...

хоћу да знам за вас само...

не мичите се... останите тамо...

ова ноћ... а после ћу да се отрујем.

Нећу да скинем маску, може неко доћи.

Оставите ми маску, молим вас... Vébé...

не мичите се... ја не смем да пољубим тебе.

Не долазите ми ближе. Ја дрхтим цела...

За име божје, стан'те... то не... не, опрости ми.

ЧЕЗАРЕ (загрли је): Мими...

ГЛУМИЦА: Боже, како први пољубац личи на смрт.

ЧЕЗАРЕ: Хајд'мо... брзо кроз врт.
Моје саонице чекају.

ГЛУМИЦА: Ох, ја нећу... за мене нема ничег новог.
Куда да идом? У Рим? Све ће проћи.
Ја нећу ничег осим ове једне ноћи.
Мени је добро сред цвећа и мрака овог.

ЧЕЗАРЕ: Тражиће вас. Хајд'мо, сад... у зору
може да нас стигну... господин Бах...
вијаће нас. Барон Шалер ће...

ГЛУМИЦА: Ох, Бах... како сте смешан и мио...
пустите ме... ваше руке умарају...
Нестаје ми свест. Узимају ми дах.
Ох, добро сте рекли, ја сам луда.

ЧЕЗАРЕ: Ходите... иза Шенбруна чекаће нас.

ГЛУМИЦА: Ја нећу. Хоћу само таму и вас.
Таму и вас.

ЧЕЗАРЕ: Мими.

ГЛУМИЦА: Ваши пољупци сећају на смрт.
Остан'те. Нашто то? Ја нећу да живим.
Нећу будућност... ни љубави.
Хоћу да ме љубите, а ја да вам се дивим; овако у маски, као да
није на јави.
А сутра, свеједно... па... отроваћу се.

ЧЕЗАРЕ: Мими.

ГЛУМИЦА: Куд да идем? Ништа није радост, за ме ничег више нема новог: до твоја младост, твоја младост.
Добро је мени сред цвећа и мрака овог.

ЧЕЗАРЕ: Однећу вас... морате... силом.

ГЛУМИЦА: Носи ме горе к теби... никаквим крилом да ме заогрнеш не бих хтела на више.
Нашто звезде? Мени? Загрли ме.
Бојим се... срце ми лупа све тише и тише.

ЧЕЗАРЕ: Саонице чекају... морамо осванути преко Дунава већ... а после...

ГЛУМИЦА: Што он жељан толико живота? Ох, ћути... у рукама твојим ћу осванути.
Видим звезде. Нисам жељна света.
Волиш „Lotosblume?" Видиш како кад цвета смрт... месечина... и ове сврши поноћ једна... што да ја будем боља?... жена једна.
Чудили сте се, откуд онако тужно играм Федру...? ох... јахала сам у тим данима по путевима, свелим лишћем засутим, а свело лишће не учи ништа ружно.
Носи ме. Ох, носи ме, али к теби... тамо је тама, у мраку је добро мени... срећа је моја магла... а звезде, звезде ништа не помажу нама.

ЧЕЗАРЕ: Хајд'мо — венчаћемо се у Паризу.
Ја знам, ти се бојиш њега.

ГЛУМИЦА: Зар ме не разумеш? Гадим се свега.
Само тебе не. Само младости не.
Носи ме. Али горе, к теби... носи ме.

ЧЕЗАРЕ: Мими.

ГЛУМИЦА: Не зови ме тако... не зови ме.

Та ја сам много, много више.

Ти мрзиш грех — а да знаш моје име — душа ми се грчи... а оне речи, што бих да ти кажем слатке, страсне, те су као ово прстење светле, ал' нечасне.

Добро је мени сред овог цвећа и мрака.

Носи ме... да заборавим све... ја сам лака

... ох, како су ти очи јасне...

је ли, ти ме нећеш презрети?

А кад те у зору оставим, а ти се сети, да су све болне жуди часне.

Уморна сам. Хајд'мо горе.

Била сам једном код вас — не знате?

Види се цео Беч... ако ватра гори

и ако ваша тетка не дође, биће лепо.

ЧЕЗАРЕ: А сутра?

ГЛУМИЦА: Нећете ме видети више...

Не знам шта говорим, ни шта хоћу. (Смех) Песници и глумице су ћакнути, ноћу.

ЧЕЗАРЕ: Вечерас је...

ГЛУМИЦА: Fasching, mein Kind...

Волим пролеће... у кинеским песмицама.

Тренутак... тичица једна... једна грана цвета, и смрт... то је све... вечност... сузица сетна, све пролеће... уздах кратак... и тама, тама.

Зар нису смешни ови ти људи око нас?

Ја ништа нећу, само таму и вас.

Не презри ме. Моје се срце цепа

од радости што сам дошла... јесам ли лепа?

Шта вам је?...

ЧЕЗАРЕ: Ваш парфем је непријатан — као теткин...

ГЛУМИЦА: Ох... добила сам га... непријатан... стар, познали сте га зар?

ЧЕЗАРЕ: Мими.

ГЛУМИЦА: Ох, бојим се. Дрхтим сва. Још мало, молим.

Још не знам, да ли вас мрзим, или волим.

У мојим раменима голим
треба да осетиш, много горких суза...

па да се сетиш

твоје мајке и тако да ме љубиш тихо

као да сам света и

(цикне)

... ох, како си ме уплашио...

не скидај ми маску... нећу... нећу...

ЧЕЗАРЕ: Хоћу да видим очи твоје...

ГЛУМИЦА: Носи ме... један уздах... цвеће... па крај...

пролеће... како је тежак твој загрљај.

Кад будем под твојом руком на колена пала, немој мислити, да ме је ичег на свету жао...

можда мало Париза... и морских вала.

Моје је срце празно... нико ме не би задржао, за ме није више свет... али...

...noblesse oblige...

да свршимо комедију у шали.

Загрли ме... тешка сам, као гроб.

Ох, како си млад... не буди никад роб...

Да знаш како је смешан Бах...

немој да остариш. Ах, пољуби ме.

Твоја сам. Видиш, полако све ми се узе.

И лепота и... остану жуди и сузе...

(Баца му се у загрљај) (Они загрљени иду вратима лево) дај ми што ново... гадим се свега...

ЧЕЗАРЕ: Саонице нас чекају... кроз шуме беле од снега...

однећу те некуд... твоје очи...

ГЛУМИЦА: Не...

(цикне) *Bébé... Mon Dieu!*...

(Он јој случајно скине маску) (Пред њим стоји генералица)

ЧЕЗАРЕ (*Furioso*) (Цела сцена мало луда) Шта?... Ти?...

ГЕНЕРАЛИЦА: Убиј ме... убиј ме...

ЧЕЗАРЕ (притрчи пртљагу, вади пиштољ): Ти си то?... *bist du toll geworden?*...

ти си младост?... опет...

ГЕНЕРАЛИЦА (чудно): *Ich will, du sollst mich morden...*

пољуби ме — лепа сам...

Le seul bien c'est la Mort...

ЧЕЗАРЕ (застане, пуца себи у груди): Зар вас није стид?

Завеса падне брзо.